

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Rzeszowie

LRZ – 4111-003-01/2014
K/14/011

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Rzeszowie
ul. Kraszewskiego 8, 35-016 Rzeszów
T +48 17 780 23 00, F +48 17 780 23 06
lrz@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	K/14/011 <i>Działania zapobiegające emigracji zarobkowej i jej negatywnym skutkom</i>
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontroler	Monika Tyszka, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 91552 z dnia 4 listopada 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Starostwo Powiatowe w Dębicy, ul. Parkowa 28 (kod 39-200) w dalszej treści <i>Starostwo</i> .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Władysław Bielawa od dnia 13 grudnia 2010 r., a od dnia 1 grudnia 2014 r. Andrzej Reguła Starosta - Powiatu Dębickiego w dalszej treści <i>Starosta</i> . (dowód: akta kontroli str. 3-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

W ocenie¹ Najwyższej Izby Kontroli problematyka migracji zarobkowej z powiatu dębickiego jest niewystarczająco diagnozowana przez Starostwo, a intensywność współpracy z innymi podmiotami w celu przeciwdziałaniu temu zjawisku powinna być większa. Równocześnie Najwyższa Izba Kontroli dostrzega działalność Starostwa w zakresie działań na rzecz rozwoju potencjału ludzkiego powiatu dębickiego, a w szczególności współpracy ze Stowarzyszeniem Dębicki Klub Biznesu (w dalszej treści *DBK*) podczas realizacji projektu *Zostańcie w Dębicy*.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu faktycznego

Analizy przeprowadzane przez Starostwo w zakresie migracji zarobkowej, diagnozowanie tego zjawiska oraz plan przeciwdziałania.

Starostwo działa na podstawie Statutu², w którym określono:

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie. W niniejszym wystąpieniu pokontrolnym zastosowano ocenę opisową.

² Załącznik do uchwały Nr IX/102/03 Rady Powiatu Dębickiego z dnia 30 czerwca 2003 r.

- ustrój Powiatu Dębickiego (w dalszej treści *Powiat*),
- organizację oraz tryb pracy Rady Powiatu i komisji powoływanych przez nią powoływanych,
- zasady tworzenia klubów radnych,
- organizację wewnętrzną oraz tryb pracy Zarządu Powiatu,
- zasady dostępu do dokumentów wynikających z wykonywania zadań publicznych, w tym protokołów posiedzeń organów powiatu i komisji rady oraz korzystania z nich

[dowód akta kontroli str. 8-26]

W okresie objętym kontrolą obowiązywał Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Dębickiego na lata 2004-2006 i 2007-2013³ (w dalszej treści *Plan*), oraz Strategia Rozwoju Powiatu Dębickiego na lata 2014 -2020⁴ (w dalszej treści *Strategia*). Zarówno w Planie jak i Strategii nie zostały zdefiniowane zagadnienia dotyczące emigracji zarobkowej z terenu Powiatu.

Starostwo nie przeprowadzało analiz mających na celu zdiagnozowanie tego problemu, nie opracowało też planu (strategii) przeciwdziałania temu zjawisku.

Z treści wyjaśnień Starosty⁵ wynika, że analiza taka sporządzona została przez Powiatowy Urząd Pracy w Dębicy (w dalszej treści *PUP*) dopiero na potrzeby kontroli NIK i uwzględnia ona jedynie dane dotyczące osób zgłaszających wyjazd za granicę. Liczba takich osób w 2013 r. to 685, a w (do dnia 18 listopada) 667. Z grupy wyjeżdżającej za granicę 52% to kobiety, a 48% w roku 2014 to mężczyźni.

Największą grupą wyjeżdżających za granicę były osoby z wykształceniem średnim (351 osób z 2013 r., 329 osób w 2014 r.), druga grupa to osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (176 osób w 2013 r., 188 osób w 2014 r.), trzecia grupa to osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej (92 osoby w 2013 r. 74 osoby w 2014 r.). Najmniej liczną grupą decydującą się na wyjazd za granicę są osoby z wykształceniem wyższym (66 osób w 2013 r., 76 w 2014 r.).

Największą grupą osób wyjeżdżających za granicę są ludzie młodzi do 34 roku życia.

³ Załącznik do uchwały Nr XXIX/333/05 Rady Powiatu Dębickiego z dnia 27 kwietnia 2005 r.

⁴ Załącznik do uchwały Nr XXX.252.2014 Rady Powiatu Dębickiego z dnia 26 lutego 2014 r.

⁵ Wyjaśnienia z dnia 25 listopada 2014 r. znak DO.0162.AP.7.2014

W roku 2013 liczba osób, które wyjechały za granicę w porównaniu do liczby ogółem wyłączonych z ewidencji ludności wynosiła 7,21%, w roku 2014 było to 7,43%.

[dowód: akta kontroli str. 48-220]

Współpraca z innymi podmiotami podejmowana przez Starostwo w celu przeciwdziałania migracji zarobkowej, oraz efekty tej współpracy.

Analizę zjawiska migracji zarobkowej i jego skali przeprowadziło stowarzyszenie Dębicki Klub Biznesu (w dalszej treści *DKB*). Z analizy tej wynika, że problem dotyczy głównie dwóch grup:

- osób bez doświadczenia zawodowego (młodzież szkolna tuż po opuszczeniu szkoły ponadgimnazjalnej),
- osób z dużym doświadczeniem zawodowym (specjaliści w konkretnych zawodach).

Starostwo wraz z *DKB* opracowało *Strategię kształcenia zawodowego w powiecie dębickim na lata 2007-2013*, a także w ramach projektu *Opracowanie informatora rynku pracy i zawodów w powiecie dębickim – szkolne koła dziennikarskie* przeprowadziło badania ankietowe wśród pracodawców, które ujawniły szereg czynników mających wpływ na migrację zarobkową z powiatu. Wyniki ankiety ujawniły, że podstawowym problemem przedsiębiorców jest brak fachowców, co wynika z migracji tych osób poza powiat. Kolejnym problemem było niedostosowanie do lokalnego rynku pracy kierunków kształcenia młodzieży szkolnej. Ponadto z przeprowadzonej ankiety wynika, że Powiat to rynek pracy o zawodach specjalistycznych, wręcz niszowych. Z powodu braku fachowców wielu przedsiębiorców musiało zrezygnować z podejmowania kontraktów.

[dowód: akta kontroli str. 221-231]

W roku 2008 realizowany był w okresie od dnia 1 maja do dnia 31 grudnia projekt *Zostańcie w Dębicy*. Realizatorem projektu było *DBK*.

Założonym celem ogólnym projektu było powstrzymanie migracji zarobkowej przy wykorzystaniu narzędzi informacyjno-promocyjnych w celu wskazania odpowiednio dobranego kształcenia zawodowego, zgodnego z potrzebami lokalnego rynku pracy. Partnerami projektu byli:

- Młodzieżowe Centrum Kariery w Dębicy,
- Urząd Miejski w Dębicy,
- PUP,
- Doradcy zawodowi szkół ponadgimnazjalnych Powiatu,
- Dyrektorzy szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych,
- Cech Rzemiosł i Przedsiębiorczości w Dębicy.

Starostwo udzieliło projektowi wsparcia merytorycznego, organizacyjnego i logistycznego przy organizowanych II Dębickich Targach Pracy, Edukacji i Przedsiębiorczości.

[dowód: akta kontroli str.247-254]

Starostwo nie przedłożyło w toku kontroli informacji dotyczącej zrealizowania założonych efektów projektu.

[dowód: akta kontroli str. 220-231]

W roku 2012 Starostwo wspólnie z Urzędem Miejskim w Dębicy, Urzędem Miejskim w Pilźnie, Fundacją *BARKA*, Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej i PUP zorganizowało konferencję *Przedsiębiorstwa społeczne- konkurenci czy sprzymierzeńcy gospodarki rynkowej*. Uczestnikami konferencji byli pracodawcy i przedsiębiorcy Powiatu.

[dowód: akta kontroli str. 237]

Starosta wskazał⁶, że Powiatowy Urząd Pracy w Dębicy w ramach działań Starostwa podejmowanych w celu zapobiegania emigracji zarobkowej i jej negatywnym skutkom realizował zadania w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej w celu:

- pełnego i produktywnego zatrudnienia,
- rozwoju zasobów ludzkich,
- osiągnięcia wysokiej jakości pracy,
- wzmocnienia integracji oraz solidarności społecznej,

⁶ Wyjaśnienia z dnia 25 listopada 2014 r. znak DO.0162.AP.7.2014

- zwiększania mobilności na rynku pracy.

Zadania w tym zakresie PUP realizował m.in. poprzez podpisywanie porozumień z Podkarpacką Wojewódzką Komendą OHP i Zespołem Szkół Zawodowych Nr 1 w Dębicy. Przedmiotem tych porozumień była organizacja Targów Pracy oraz współpracy Młodzieżowego Centrum Kariery i filii Młodzieżowego Biura Pracy w Dębicy.

[dowód: akta kontroli str. 232-234]

Z informacji⁷ uzyskanej od DBK wynika, że Stowarzyszenie podejmowało różnorodne działania na rzecz zapobiegania migracji zarobkowej z powiatu dębickiego. Były to:

- projekt *Szkoła Młodych Przedsiębiorców – podnoszenie kompetencji kluczowych uczniów szkół ponadgimnazjalnych powiatu dębickiego z obszaru przedsiębiorczości, ICT i języka angielskiego,*
- projekt *Dębica- małe Davos. Światowy Tydzień Przedsiębiorczości w powiecie dębickim,*
- projekt *Stawiamy na przedsiębiorczość,*
- projekt *Akademia Aktywnych Obywateli – Podkarpackie Inicjatywy Lokalne,*
- projekt *Inkubator Organizacji Pozarządowych- partnerstwo publiczno – społeczne na rzecz rozwoju gospodarczego i wzmocnienia społeczeństwa obywatelskiego powiatu dębickiego.*

Starostwo nie uczestniczyło w tych projektach.

[dowód: akta kontroli str. 247 - 254]

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli działania podejmowane przez Starostwo na rzecz rozwoju potencjału ludzkiego Powiatu mogą przyczynić się do ograniczenia migracji zarobkowej ludności powiatu dębickiego, a w szczególności osób młodych.

⁷ Informacja uzyskana w trybie art.29 ust. 1 lit. f ustawy o NIK

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie.

Rzeszów, dnia grudnia 2014 r.

Kontroler
Monika Tyszka
Główny specjalista k.p.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie
Dyrektor
Wiesław Motyka